

МОДА ДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ

Мода завжди постає, як історико-культурне явище, що є регулярною зміною, прикладом культури та поширеної поведінки населення. Її становлення є відбитком в історії розвитку соціуму та свідчить про безпосередній зв'язок з соціокультурним середовищем, яке, як правило, спонукає до суспільного порядку та до пошуку нового .

У дослідженні використовувались загальноісторичні дослідницькі методи, вивчалися твори тогочасної культури: скульптура, поезія, драматичні твори, вазопис, роботи філософів, істориків та інші.

Греція з давніх-давен відома нам своєю вишуканістю та одночасно, при цьому, схильністю до простого одягу. Для нього греки використовували м'які, еластичні, прекрасно драпіруючі тканини. Їх ткали ручним способом на вертикальному верстаті шириною до двох метрів. Волокнистий склад грецьких тканин – шерсть або льон. Основний інтерес люду приваблювала не конструктивна, а живописно-пластична сторона костюма. Тканини з малюнком, поширені в період грецької архаїки, в класичний період (V–IV ст. до н. е.) були витіснені однокольоровими. Візерунки орнаменту пов'язані з природою, носять стилізований геометричний або рослинний характер, це – меандр, критська хвиля, пальметта. У поєднанні з вертикально розміщеною основою, лінії драпірування роблять складки особливо чіткими та виразними, підкреслюють красу і пластику рухів.

Населення полісів надавало перевагу *хітонам* (довгим сорочкам), які створювалися з декількох шматків тканини, що зшивали з боків, фіксуючи на плечах застібками, а згодом більшість використовувала пасок. У юнаків хітони за довжиною сягали колін, у людей похилого віку – нижче гомілок. Хітон був, переважно, домашнім одягом. З'являтися в громадських місцях в одному хітоні вважалося непристойним для дорослої вільної людини. Виходячи на вулицю, греки обов'язково надягали поверх хітона плащ. Найчастіше носили гіматій (тонкий та досить легкий своєрідний шарф), але юнаки і воїни надавали перевагу невеликому плащу овальної або напівкруглої форми – хламісу, який накидали на спину та плечі, сколюючи на грудях пряжкою. Під час роботи надягали ще більш простий одяг – екзоміс, який представляв собою шматок грубого полотна, пропущений під правою рукою, скріплений на лівому плечі та підперезаний.

Костюми грецьких жінок підпорядковувалися тим же естетичним вимогам, що і чоловічі. Однак, етичні міркування того часу вимагали, щоби жіночий костюм був довшим, більш закритим. Нижнім одягом, як і у чоловіків, служив полотняний або вовняний хітон. Верхнім жіночим одягом був пеплос. За формою і способом драпірування він був схожий на хітон, але довший і набагато ширший. У повсякденному житті жінки, виходячи на вулицю, загорталися в прямокутний плащ, який нагадував чоловічий гіматій, але був менший за розміром і нарядно оброблений. Носили також хлайну – невеликий плащ із тонкої тканини, зібраний на боці. Якщо було дуже холодно, на плечі накидали складений удвічі вовняну хустку – діплакс.

Чоловічі зачіски робились з довгого, старанно завитого волосся, яке спадало на плечі та спину. Найбільш розповсюджена була зачіска з волосся заплетеного за вухами. При цьому на лобі волосся вкладали в густий чубчик з маленьких косоподібних чи серпоподібних локонів. Дами зачісували волосся догори та оздоблювали її за допомогою стрічок, перев'язей та золотої тасьми. Носили, як короткі стрижки, так і довге волосся. Досить розповсюджені були сіточки, якими робили зачіску, взявши у нижній частині голови волосся та підіймаючи до гори. Вуаль виконувала роль святкової деталі образу жінки.

У сільській місцевості або в дорозі, від сонця захищалися за допомогою маленької повстяної шапочки без полів – пилоса або крислатого капелюха з повсті чи соломи. Жінки досить часто накидали на голову шарф – каліптру або край гіматія. При необхідності надягали солом'яні капелюхи – фолії. Вони нагадували парасольку, що кріпилася над головою.

У тогочасній Греції не стояло на місці й поступово розвивалось парфумерне виробництво, яке набирало надзвичайної швидкості. Щодо косметики, гречанки користувалися воском, рум'янами із рослин, підфарбовували щоки та натирали білилами обличчя, щоб шкіра виглядала білішою, як того вимагала мода, користувалися розтертою в порошок крейдою, для підводки очей брали чорну фарбу, помади та пудру. Жінки з достатком могли собі дозволити щодня приймати ванну, також не забували й про тіло, яке зволожували пахучою олією. У гардеробі аристократок були красиво оздоблені ручні дзеркала, доповненнями до костюму служили віяла та парасольки від сонця з полотна, а пізніше з шовку. Також там було високо розвинене ювелірне мистецтво, представлене в жіночому костюмі металевим литтям, філігранню, гравіюванням. Це – сережки, намиста, камеї, пряжки, браслети, перстні, пояси з дорогоцінних металів, шпильки із золота та слонової кістки, діадеми із золота або срібла з дорогоцінними каменями і карбованим візерунком орнаменту. Різноманітні види прикрас свідчать не тільки про витончений смак, але й про технічну зрілість тієї епохи.

Найпопулярнішим взуттям древніх греків були сандалі іподіматі (підшви зі шкіри або пробки, які кріпилися за допомогою одного або двох ремінців, зкріплені на верхній частині ступні). Також носили м'які туфлі та півчобітки (персікаї). Ендромідами називалися шкіряні чоботи вершників і мисливців. Вони були відкриті з боків і затягувалися за допомогою ремнів. Часто вершники носили чоботи з відворотом. Крім того, греки також носили кріпиди з підшвами зі шкіряною частиною, яка охоплює частину стопи і гомілку. Цей вид взуття користувався популярністю у військових, мисливців та піші мандрівників.

Отже, вбрання давніх греків відображає все культурне багатство, рівень розвитку народу, прагнення до культурного самовираження. Вбрання характеризується їхнім розумінням естетного ідеалу зовнішнього образу людини, вдалим підкресленням внутрішнього світу, елегантністю, простотою, наявністю лише найважливіших деталей в образі, що вкотре показує нам їх смак у баченні прекрасного. Зробивши порівняння сьогодення з тим часом, можемо засвідчити, що естетичні смаки греків відобразилися і нашій культурі. Знамениті дизайнери створюють свої нові образи, надихаючись давньогрецьким стилем.

Література

1. Алексинский Д. П. Еще раз о «героической нагоде» / Д. П. Алексинский // Исседон: альманах по древней истории и культуре. – Екатеринбург, 2003. – Т. II. – С. 45–53.
2. Мерцалова М. Н. История костюма / М. Мерцалова. – Москва : Искусство, 1972. – 354 с.
3. Гиро П. Частная и общественная жизнь греков / П. Гиро. – Режим доступа: <http://ancientrome.ru/publik/article.htm?a=1262396059>.

Наукові керівники: д.і.н., проф. Силка О. З., Синявська Л. І.

Сіренченко А. С.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ЖИТТЯ ТА ТВОРЧІСТЬ АЛЬФОНСА МУХИ

Альфонс Марія Муха – чеський живописець, декоратор, ілюстратор, ювелірний дизайнер – вважається одним з найвідоміших представників стилю модерн, що набув розквіту в Європі в кінці XIX – початку XX століть. Його роботи зберігаються в багатьох музеях світу. Саме Муха, так само як і Тулуз-Лотрек, підняв рівень плакатного живопису до масштабних живописних полотен. Майстер виробив власний стиль, який так і назвали «стиль Мухи» [4,12].

Альфонс Муха народився в родині дрібного чиновника Ондreja Мухи в містечку Іванчицев, неподалік біля Брно. Мати Альфонса, Амалія, була дочкою заможного мельника. В 1871 році Альфонс вступив до гімназії, а закінчивши її, намагався вступити до Академії мистецтв, але проваливши вступні іспити, він повернувся додому.